

άλαφρυνίσκω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλαφρόνω, δι' ὅ ίδ. ἀλαφρένω, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίσκω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Μεουρσ.

Καθίσταμαι ἐλαφρός: Πάσσε λ-λία ξόλα ποὺ τὸ γομάριν ν' ἀλαφρύνη λ-λίον, γιατὶ ἔν' πολλὰ βαρετόν. Πβ. ἀλαφρένω, ἀλαφρυνέσκω, ἀλαφρώνω.

ἀλάφρυνσι ἡ, ἀμάρτ. ἥλαφρυνσι Πόντ. (Οἰν.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλαφρόνω, δι' ὅ ίδ. ἀλαφρένω.

Ἡ ἐκ νοσήματος ἀνακούφισις, ἵσις: Φρ. Ἡ Παναγία νὰ δίγη σε τὴ ἥλαφρυνσί σου! (εὐχὴ πρὸς ἀσθενῆ). Συνών. ἀλάφρωμα. Πβ. ἀλάφρωμα.

ἀλάφρωμα τό, ἥλαφρωμα ΙΒενιζέλ. Παροιμ.² 174,3 —Λεξ. Περιδ. Βυζ. ἀλάφρωμα σύνηθ. ἀλάφρουμα βόρ. ίδιωμ. ἥλαφρωμα Σύμ. κ. ἀ. ἀφρουμα Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλαφρώνω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ., παρ' φ καὶ ἀλάφρωμα.

1) Ἐλάττωσις βάρους, ἀνακούφισις σύνηθ.: Παροιμ. Ξάπλωμα τῶν ποδῶν, τῆς κοιλᾶς ἥλαφρωμα (ἐπὶ τῶν δι' ὀκνηρίαν πεινώντων) ΙΒενιζέλ. ἔνθ' ἀν. 2) Ἡ τῶν σκηνιτῶν ποιμένων ἀποσκευὴ συναποκομιζομένη κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἀλλαγὰς διαμονῆς Στερελλ. (Αἴτωλ.): "Αφ' κι τὸ ἀλάφρουμα 'ς τοὺς σπίτ' τὸ κι πάει 'ς τὰ γ' μαδειά. "Αφ' κα καμπός ἀλαφρώματα 'ς τοὺς χάρ', γιατὶ δὲ βγάλῃ τοὺς καψαλούμούλαρον ἀπάν'. Συνών. ξαλάφρωμα.

Πβ. ἀλάφρωσι, ἀλάφρωσι.

ἀλαφρωμάρα ἡ, ἀμάρτ. ἀλαφρουμάρα Ἡπ. κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀλαφρός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ωμάρα.

Κουφόνοια, μωρία. Συνών. ἀλαφράδα, ἀλαφρομυαλιά, ἀλαφροσύνη, κονταμάρα.

ἀλαφρώνω, ἥλαφρώνω Λεξ. Βυζ. ἀλαφρώνω σύνηθ. ἀλαφρών-νω Κύπρ. ἀλαβρών-νω Κύπρ. ἀλαφρώνου βιορ. ίδιωμ. ἥλαφρώνω πολλαχ. ἥλαφρών-νω Μεγίστ. Σύμ. ἥλαφρώνου Θράκ. (Μάδυτ.) κ. ἀ. ἀφρούκχον Τσακων.

Ἐκ τοῦ μεσν. ἐλαφρῶ. Πβ. Ἡσύχ. «ἀλεγύνεται» κακοῦται, ἥλαφροῦται...». Τὸ ἐλαφρώνω καὶ παρὰ Πορτ.

1) Μετβ. καθιστῶ τι ἔλαφρὸν διὰ τῆς ἀφαιρέσεως μέρους τοῦ βάρους του σύνηθ.: Ἀλαφρώνω τὰ μαλλιὰ τοῦ κεφαλοῦ (τὰ κάμνω ὀλιγώτερα ἀποκόπτων μέρος αὐτῶν) Ἀθῆν. Ἀλαφρώνω τὸ μάρμαρο Ἀνδρ. Θ' ἀλαφρώσον νὺν ψ' χούλλα τὸν σπίτ' ἀπὸν τούτ' τὴν πλάκα ποδῷ ἡ σκιτὴ Στερελλ. (Αἴτωλ.) Καὶ ἀμτβ. γίνομαι ἔλαφρός ἀφαιρούμενου μέρους τοῦ βάρους μου σύνηθ.: Ἀλάφρωσε τὸ γομάρι - τὸ φροτιό κττ. σύνηθ. Ἀλάφρουσα φέτον πουλύ, πέρσ' ἥμ' ναν βαρύτιρον Αἴτωλ. 2) Μετβ. ἀνακουφίζω ἐκ τῆς στενοχωρίας, θλίψεως, κόπου κττ. σύνηθ.: Τὸν ἀλάφρωσε τὸ γατιρικό σύνηθ. Μ' ἀλαφρών' 'ς τὴ δ' λειά τὸν πιδί μ' Αἴτωλ. Ἀλαφρώθ' κα ἀλ' αὐτὸν τὸν βάρους, ἀλλ' ὥσπου ν' ἀλαφρουνθῶ γαῖμα ἔφτ' σα Μακεδ. (Σισάν.) Ἀλαφρώθηκα ἀλό τὸν πόνο Πελοπον. (Λακων.) Ἀλαφρώνεται δ ἄρρωστος (τρέπεται ἐπὶ τὸ βέλτιον ἡ κατάστασίς του) Κρήτ. Καὶ ἀμτβ. ἀνακουφίζομαι ἐκ τῆς στενοχωρίας, θλίψεως, μόχθου κττ. σύνηθ.: Ἐλάφρωσ' ἡ ψυχή μου Μεγίστ. Ἀλάφρουσα νιγά ψ' χούλλα

τώρα π' γίθ' κι τρανὸ τὸν πιδί μ' (ἀνεκουφίσθην ὀλίγον τι ἀπὸ τὰ οἰκογενειακὰ βάρη κτλ.) Αἴτωλ.

Πβ. ἀλαφρένω, ἀλαφρυνέσκω, ἀλαφρυνίσκω.

ἀλαφρωπός ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀλαφρός καὶ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ.-ωπός.

Ο ὀλίγον τι μωρός, ἀνόητος. Συνών. ἀλαφρούτσικος. Πβ. ἀλαφρός 9.

ἀλάφρωσι ἡ, Κρήτ. Πελοπον. (Κορινθ.) κ. ἀ. —Λεξ. Βλαστ.

Ἐκ τοῦ μεσν. ούσ. ἐλάφρωσις.

Ἡ ἐκ νοσήματος, πόνου κττ. ἀνακούφισις ἔνθ' ἀν.: Ο ἄρρωστος ἔχει ἀλάφρωσι 'ς τοὺς πόνους Κορινθ. Ἀπῆς ἥπια τὸ γατιρικὸ ηὗρα ἀλάφρωσι Κρήτ. Συνών. ἀλάφρωσι. Πβ. ἀλάφρωμα.

ἀλαχτάριστος ἐπίθ. Λεξ. Μ. Ἐγκυλ. Ἐλευθερούδ.

Ἐκ τοῦ στερητικοῦ ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. λαχταριστὸς <λαχταρίζω, δι' ὅ ίδ. λαχταρῶ.

Ἐκεῖνος τὸν ὄποιον δὲν ἐπιθυμεῖ τις σφοδρῶς, ὁ μὴ ποθητός: Ψάρι ἀλαχτάριστο Λεξ. Ἐλευθερούδ. Δὲν τρώει τίποτε ἀλαχτάριστο Λεξ. Μ. Ἐγκυλ.

ἀλάχτιστος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ στερητικοῦ ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *λαχτιστὸς <λαχτιζω, δι' ὅ ίδ. λαχτιζω.

Ο μὴ λακτισθείς, ο μὴ πληγείς διὰ τοῦ ποδός.

Ἀλγερίνικος ἐπίθ. ἀμάρτ. Ἀλιζερίνικος Κάσ.

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Ἀλγερίνος. Τὸ Ἀλιζερίνικος κατ' ἐπίδρασιν τοῦ Ἰταλ. Algerino, δι' ὅ ίδ. Ἀλγερίνος.

Ο ἔξ Ἀλγερίου προερχόμενος: Ἄσμ.

*Ασπρο καὶ κόκκινο χαρτὶ εἶναι τὸ πρόσωπό σου κι Ἀλιζερίνικο σπαθὶ τὸ καμαρόφρωνδό σου.

Ἀλγερίνος ὁ, ἀμάρτ. Ἀλιζερίνος Πελοπον. (Τριφυλ.) Αλιντζερίνος (Πανδ. 15,95).

Τὸ ἐθνικὸν ὄν. Ἀλγερίνος ἐκ τοῦ τοπων. Ἀλγέριον. Τὸ Ἀλιζερίνος κατ' ἐπίδρασιν τοῦ Ἰταλ. Algerino.

Ο κάτοικος τοῦ Ἀλγερίου φημιζόμενος ὡς ἄγριος πειρατής: Ἐρχονται κάθε τόσο Μλαφραρέζοι κι Ἀλιζερίνοι καὶ... τὴν κουρσεύοντ (ἐνν. τὴν πολιτείαν) καὶ... παιώνουν σκλάβους ἀντρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδιά (ἐκ παραδ.) Τριφυλ. || Ἄσμ.

Ο Σάθας ἐπολέμαγε μὲ τοὺς Ἀλιντζερίνους, τρεῖς ώρες ἐπολέμαγε, τρεῖς ώρες καὶ τρεῖς νύχτες (Πανδ. ἔνθ' ἀν.)

ἀλεγάς δ, Θράκ. (ΑΙν.) Ίονιοι Νῆσ. (Κέρκη. Κεφαλλ. Λευκ. κ. ἀ.) —ΑΒαλ.αωρ. Ἐργα 3,267 ἀλεγός Ικαρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ούσ. ἀλεγάς. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. βασιλεὺς - βασιλεὰς καὶ βασιλεός κττ. Τὸ ἀλεγός καὶ μεσν. Πβ. Γνωμ. «ἄλεγον καὶ πουλλιοπιάστου ἀδηλος βίος» (ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,504).

1) Ἀλιεὺς Ίονιοι Νῆσ. (Κέρκη. Κεφαλ. Λευκ. κ. ἀ.): Παροιμ. Καὶ ποῦ κοιμᾶται ὁ ἀλεγάς τ' ἀγκίστρῳ τοῦ δουλεύοντος

έπει τῶν ἀνθρώπου ἀμερίμνου μὲν, ἀλλὰ τυχηροῦ) Ἰόνιοι Νῆσ. Συνών. ψαρᾶς. **β)** Ἀλιεὺς πολυπόδων, δστράκων καὶ πτόγγων Θράκ. (ΑΙν.) — ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἀν. **2)** Καρκίνος τῶν γλυκέων ὄντων Ἰκαρ.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀλεὸς καὶ ὡς τοπων. Κάλυμν.

ἀλεάτικο τό, Λευκ. — ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3,268 Σιλεάτ' κον Θράκ. (ΑΙν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλεάτης.

Πλοιάριον ἀλιευτικὸν (ἐν Λευκ. ἴδιως τῶν ἀλιευόντων πολύποδας, δστρακα, σπόγγους κττ.)

ἀλεγεντάριστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀλεεδάριστος Νάξ. Απύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *λεγενταριστὸς <λεγεντάριος, παρ' ὅ καὶ λεγεντάριος, κατὰ τὰ ἐκ τῶν εἰς -ίζωρ. παραγόμενα.

Ο περὶ οὗ δὲν ἔγινε ἡ δὲν γίνεται λόγος συνήθως κακός, ὁ μὴ δυσφημούμενος, ἀκακολόγητος: Κάνεν δὲν ἀφίνεις ἀλεεδάριστο κ' ἐσὺ καὶ ἀπέκειο κακώνεις, ἀμα λεεδάρισουντα τίστα τὰ σέρα!

ἀλέγητος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀλέγητος Νάξ. (Απύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *λεγητὸς <λέγω παρὰ τὴν μετοχ. λεγημένος, παρ' ἦν καὶ λεημένος.

Ο μὴ λεχθείς: Μόρο 'φτὸ μοῦ' χεις ἀλέγητο κ' εἰπες μου το κ' εὐτό. Ἀλέγητη τὴν ἔχω τὴν γουβέδα.

ἀλεθονρίζω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλέθω καὶ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ.-ονρίζω. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. γγαλονρίζω, κλασονρίζω, φεγγονρίζω κττ.

Αλέθω βραδέως, ἐπὶ μύλου μὴ κινουμένου ταχέως δι' ἔλλειψιν ἰσχυροῦ ἀνέμου ἡ ἰσχυρᾶς πιέσεως ὄντων: Ἀλεθονρίζει ὁ μύλος.

ἀλέθω κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. (Σινασσ. κ. ἀ.) Πόντ. (Άμισ. Ἰμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἰν. "Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ. ἀλέθουν βόρ. ἴδιωμ. ἀλέσω Ἀπούλ. ἀλέσον Τσακων. ἀλέτω Ἀπούλ. ἀλένω Καππ. (Άραβάν. Φερτ.) ἀλέθω Θράκ. (Σαρεκκλ. κ. ἀ.) Ιων. (Κάτω Παναγ.) Κύπρ. Μεγίστ. Σέριφ. Σύμ. Χίος κ. ἀ. ἀλέθουν Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀλέσω Ἀπούλ. (Καλημ.) ναλέθω Θράκ. (Μάλγαρ.)

Τὸ μεσν. ἀλέθω, ὃ ἐκ τοῦ μεταγν. ἀλήθω. Τὸ ε ἐκ τοῦ ἡλεσα ἀρχ. τοῦ ἀρχ. ἀλέω εὐχρήστου καὶ ὡς ἀρχ. τοῦ ἀλήθω.

1) Συντρίβων ἰσχυρῶς κόκκους δημητριακῶν καρπῶν μεταβάλλω εἰς ἀλευρὸν ἡ κόκκους καφὲ εἰς κόνιν ἡ καρποὺς ἐλαίας εἰς πολτὸν κττ., καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, δστις ἐνεργεῖ διὰ τοῦ εἰδικοῦ ὄργανου, τοῦ μύλου, καὶ ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ ὄργανου κοιν. καὶ Ἀπούλ. (Καλημ. κ. ἀ.) Καππ. (Άραβάν. Σινασσ. Φερτ. κ. ἀ.) Πόντ. (Άμισ. Ἰμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἰν. "Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) Τσακων.: Ἀλέθω καλαμπόκι - κριθάρι - σιτάρι κττ. Ἀλέθω καφέ. Ο μύλος ἀλέθει καλὰ κοιν. Μὲ τὸ βορσά ἀλέθ', μ' ἄλλον τσαρὸ δὲν ἀλέθ' (ἐνν. ὁ ἀνεμόμυλος) Τῆν. Ἀλέθω κορκότα - πλονγούρ' (κορκότα = ἀποφλοιωμένος σῖτος χονδροκομμένος διὰ χειρομύλου, πλονγούρ' = σῖτος βρασμένος καὶ ἀποφλοιωμένος) Χαλδ. Ἀλέθω ἐλαιὲς πολλαχ. (συνών. φρ. κάνω ἐλαιεῖς). Σάμερε δλοι οἱ μύλοι ἀλέκαι (σήμερον δλοι οἱ μύλοι ἥλε-

σαν) Τσακων. || Φρ. Ἀλέθει ὁ μύλος τοῦ (ἐπὶ τοῦ ἔχοντος στόμαχον ὑγιῆ καὶ τρώγοντος καλῶς) πολλαχ. Ἀλεκα τοι εάλεκα (ἄλεσα καὶ ἔάλεσα, ἥτοι ἐτελείωσα τὸ ἔργον μου) Μέγαρ. Ἀλέθει ὁ μύλος, δῶσ' τον ν' ἀλέση (τρῶγε ὅ, τι θέλεις καὶ μὴ ἐμποδίζεσαι ἀπὸ διαιτητικὰ παραγγέλματα) πολλαχ. Ἀλέθ' ἡ γλῶσσα τοῦ (ἐπὶ τοῦ διαιρχῶς τρώγοντος ἡ τοῦ πολυλόγου) πολλαχ. Θ' ἀλέσ' ἡ γλῶσσα μ' δσον μπονρεῖ (θὰ ἀναπτύξω δλην τὴν εὐγλωττίαν μου) Στερελλ. (Αίτωλ.) Ἀλέθουν τὰ δόντια τον (ἐπὶ τοῦ τρώγοντος καλῶς) πολλαχ. Τοὺν ἄλισα καμπόσον (εἰπα εἰς αὐτὸν ἀρκετὰ προσπαθῶν νὰ τὸν πείσω) αὐτόθ. Ἀλέθιτι αὐτὸς (ὑπείκει εἰς τὰς εὐγλώττως γινομένας συστάσεις) αὐτόθ. Ἀλέθω ἀέρα (φλυαρῶ ἀσκόπως. Συνών. φρ. κοπανίζω ἀέρα) πολλαχ. Ἀλέθει ὁ ἀέρας (ἐπισκήπτει δρμητικὸς καὶ ὡς στρόβιλος) Σύμ. || Παροιμ. Ἐμπάτε, σκύλλοι, ἀλέσετε κε ἀλεστικὰ μὴ δώσετε (ἐπὶ τῶν διοικούντων κακῶς τὰ τοῦ ἴδιου οἴκου καὶ παραδιδόντων ταῦτα ἔρμαιον εἰς ἀρπαγας καὶ καταχραστὰς) σύνηθ. Ὁ καλὸς ὁ μύλος, δ, τι βρῇ ἀλέθει (ἐπὶ τοῦ ἔχοντος στόμαχον ὑγιῆ) Σινασσ. Ἡ καλὸς ἡ μύλους 'λέθει κι σιτάριν, 'λέθει κι κλιθάριν (συνών. τῆς προηγουμένη) Λιβύσσ. || Ἀσμ.

Νάλισε, μύλο μ', νάλισε τῆ διάκω τὸ κεφάλι,
βγάλε τ' ἀλεύρι κόκκινο καὶ τὸ πασπάλ' μελάνι
Μάλγαρ.

*Ἀλεθε, μύλο, μυλαρᾶ, | κάνε τ' ἀλεύρια μον καλά,
σ' ταρένα καὶ σμιγαδερά, | ὥσαν μυρμηγοκέφαλα,
νὰ τρώς ἐσύ, νὰ τρώω κ' ἔγω, | νὰ τρώσι κ' οί χωροφυλάκοι
(ἐπιμύλιον) Πελοπν. (Λακων.) **2)** Μέσ. πειράζομαι ἐνδομύχως, καταβιβρώσκομαι ἡθικῶς Κύπρ.: Ἀσμ.

*Ἀρκεψεν πηγὸν τὸν ἐλέθετον 'πον μέσα σὰν τὸ ρύζι,
γιατὶ γνωρίζει την καλὰ τῷ δὲν τὸν γνωρίζει.

Συνών. τρώγομαι (ἰδ. τρώγω).

ἀλειά ἡ, Κέρκ. Σάμ. Στερελλ. (Μεσολόγγ.) κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀλεία, παρ' ὅ καὶ ἀλεία μεταγν.

1) Ἀγρα τῶν ἵχθυων, ἀλιεία Κέρκ. Στερελλ. (Μεσολόγγ.) κ. ἀ. : Πάει 'ς τὴν ἀλειά Κέρκ. Πάω γε ἀλειά Μεσολόγγ. || Φρ. Μεγάλη ἀλειά (ὅ χρόνος ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Ὁκτωβρίου μέχρι τοῦ πρώτου δεκαημέρου τοῦ Δεκεμβρίου, δτε γίνεται ἡ ἀλιεία τῶν μεγάλων ἵχθυων) αὐτόθ. Βάρεο' ἡ ἀλειά (ἡλθεν ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀλιείας) αὐτόθ. Συνών. ἀλειό, ψάρεμα. **2)** Ἀθροισμα, σμῆνος ἵχθυων πολλῶν ἀλιευθέντων ἡ μελλόντων νὰ ἀλιευθοῦν Σάμ.

ἀλειάνιστος ἐπίθ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Πελοπν. (Κορινθ.) κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *λειανιστὸς <λειανίζω.

1) Ο μὴ λεπτυνθείς Πελοπν. (Κορινθ.) κ. ἀ. : Στειλάρι ἀλειάνιστο. **2)** Ο μὴ χωρισθείς εἰς λεπτὰ μέρη Θράκ. (Σαρεκκλ.) κ. ἀ.

ἀλειμμα τό, κοιν. καὶ Καππ. (Άραβάν. Φάρασ. Φερτ. κ. ἀ.) Πόντ. (Άμισ. Οἰν.) ἀλειμ-μον Κύπρ. ἀλειμμαν Πόντ. (Άμισ. Ἰμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. Σάντ. Σούρη. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) ἀλέμμα βόρ. ἴδιωμ.

Τὸ ἀρχαῖον οὖσ. ἀλειμμα=πᾶσα ἀλοιφή. Τὸ ἀλειμμαν καὶ παρὰ Δουκ.

1) Ἐπάλειψις, ἐπίχρισις τοίχου διὰ διαλύματος ἀσβέστου ἡ ἀργύλλου, πολλάκις κατὰ πληθ. Ζάχ. Μακεδ. (Βελβ.) Σίφν. κ. ἀ. : "Εχουμε ἀλειμματα Σίφν. **2)** Πᾶσα οὐσία,

ἡ δοία ἐπαλείφεται, ίδιως δὲ τὸ ἔξωτερικῆς χρήσεως φάρμακον, διὰ τοῦ δοίου ἐπαλείφουν συνήθως στῆθος καὶ λαιμόν, ἀλοιφὴ Λέσβ. κ. ἄ. —Λεξ. Περίδ. 3) Ἡ λιπώδης ζωικὴ οὐσία, λίπος κοιν. καὶ Καππ. (Άραβάν. Φερτ. κ. ἄ.) Πόντ. (Άμισ. Ἰμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. Σάντ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) : *Βούτυρο* ἀγακατωμένο μὲ ἀλειμμα. *Γουρουνήσιο* ἀλειμμα πολλαχ. *Πίσσαν* καὶ ἀλειμμαν θῆκον ἀπάν' ἕστι γερά σὲ νὰ λαροῦται (διὰ νὰ θεραπευθῇ) Τραπ. Βάλλω 'ς σὸ φαεῖν ἀλειμμαν Χαλδ. Τὸ ἀλειμμα πιάνει 'ς σὴ γούλα 'Άμισ. Ἀλειμμάτ' κερί (κηρίον ἐκ στέατος) 'Άραβάν. || Φρ. Ἡ καρδία μὲ ἀλειμματα ἔδεσεν (έχάρην μαθὼν εὐχάριστα) Πόντ. Ἀλειμμαν 'ς σὲ ὡμία σ' ! (εἰς τοὺς ὕμους σου ! Μετὰ χαριεντισμοῦ πρὸς τὸν ἐκτελέσαντα ἔργον ἐπίπονον, διὸ κατέβαλε σωματικὰς δυνάμεις, διότι τὸ πολὺ λίπος τοῦ ὅργανισμοῦ θεωρεῖται καὶ ὡς τεκμήριον τῆς σωματικῆς ισχύος) Χαλδ. || Παροιμ. Ὁ τροχὸς χωρὶς ἀλειμμα δὲ γυρίζει (ὅτι πρὸς ἐπιτυχίαν ὑποθέσεώς τινος πρέπει νὰ δωροδοκήσῃ τις τὰ πρόσωπα, ἐκ τῶν ὅποιων ἔχαρτάται αὕτη) ΙΒενιζέλ. Παροιμ.² 240,933. Πέντε 'ς τ' ἀλειμμα καὶ ὁχτὼ 'ς τ' ἀξούγγι (ἐπὶ τοῦ σπαταλῶντος τὴν περιουσίαν του ἥ τοῦ ἐν βίᾳ καὶ ἐπιπολαίως ἐκτελοῦντος ἔργασίαν τινὰ) Σύμ. Ἀμον ζοῦ ἀλειμμαν ἔρται ἀπαγκέο' (καθὼς ζώου λίπος ἔρχεται ἐπάνω, ἥτοι ἐπιπλέει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὄντος. Ἐπὶ τοῦ ἀθωότητα ὑποκρινομένου ἐνόχου) Χαλδ. 'Σ σ' ἀρχοῦ τὸν κόλον καὶ ἄλλο ἀλειμμαν βάλλ' (ἐπὶ τοῦ δίδοντος ἀπρᾶγμά τι εἰς τινα, τοῦ δοίου οὗτος εύπορεῖ, ὡς ἥ ἀρκτος δὲν ἔχει ἀνάγκην προσθέτου λίπους) Χαλδ. || Ἀσμ.

*Εχ' ἄντρα κ' εἶναι ἀρρωστος κ' εἶναι γιὰ νὰ πεθάνῃ, ξαρφωστικὸ μοῦ γύρεψε νὰ φάῃ γιὰ νὰ γιάνη τῆς ἀλαφίνας τ' ἀλειμμα, τ' ἀγριογιδιοῦ τὸ γάλα

Ἡπ. Συνών. γλίνα, λίγδα, λίπα, ξύγγι. β) Τὸ χοίρειον λίπος, ὥπερ συσκευάζεται μετὰ τεμαχίων χοιρείου κρέατος ἐντὸς ἀγγείων ἥ αἰγείων δερμάτων πρὸς χρῆσιν κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος Πελοπν. (Άρκαδ. Κορινθ. Τριφυλ.) γ) Τὸ ἐκ τοῦ γάλακτος ἔξαγόμενον βούτυρον Καππ. (Άραβάν. Φάρασ.) Πόντ. (Άμισ.)

ἀλειμματᾶς δ, Λεξ. Έλευθερούδ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀλειμμα.

1) Ὁ ἀλείφων τι. 2) Βουτυροπαραγωγός. 3) Ὁ μεταχειριζόμενος λίπος ἀντὶ βουτύρου, δὲ νοθευτῆς τοῦ βουτύρου.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Τ' Ἀλειμματᾶ Κεφαλλ. Ἀλειμματᾶς Κέρκ.

ἀλειμματέα ἥ, Πόντ. ἀλειμματὲ Δ.Κρήτ. ἀλειμματὲ Δ.Κρήτ. (Άγιος Βασίλ.) ἀλειμματία Εῦβ. (Κύμ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀλειμμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έα. Ιδ. ΓΧατζιδ. MNE 2,240 καὶ 245.

1) Ὁσμὴ ἀλειμματος, λίπους Εῦβ. (Κύμ.) Δ.Κρήτ. Πόντ. : Ἀλειμματέας μυρίζ' (ἀποδίδει ὁσμὴν λίπους) Πόντ. Βρομάει ἀλειμματίες Κύμ. 2) Κηλίς (ἐκ τῆς εἰδικῆς σημ. τῆς διὰ λιπώδους οὐσίας σχηματιζομένης κηλίδος προέκυψεν ἥ γενική) Δ.Κρήτ. (Άγιος Βασίλ.) : Ἐβάρηκεν τοῦ φεραριοῦ 'ς τὴ μούρῃ καὶ τοῦ καμενε τοῖοι μαῦρες ἀλειμματὲς ἀπὸν 'χ' ἀκόμη σήμερο (ἐκ παραδ.)

ἀλειμματένιος ἐπίθ. Λεξ. Βυζ. Ἡπίτ. Έλευθερούδ. ἀλμματένιος Δαρδαν. ἀλειμματένες Πόντ. (Σάντ. Χαλδ. κ. ἄ.)

'Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀλειμμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος.

1) Ὁ ἐκ λίπους κατεσκευασμένος, στεάτινος Πόντ. (Σάντ. Χαλδ. κ. ἄ.) —Λεξ. Βυζ. Ἐλευθερούδ. : *Κερίν* ἀλειμματένεν (συνών. ἀλειμματοκέρι) Χαλδ. 2) Μεταφ. μαλθακὸς τὸ σῶμα, ἀδύνατος Δαρδαν.

ἀλειμματερὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀλαμματερὸ Καππ.

'Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀλειμμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έρος.

1) Ὁ μετ' ἀλειμματος ἥτοι βουτύρου μεμειγμένος ἥ κατεσκευασμένος : Ἀλαμματερὸ κονρὰ (ἄρτος). 2) Παχύς, εύτραφής. Συνών. ἀλειμματιάρις 2.

ἀλειμματιάρικος ἐπίθ. Λεξ. Έλευθερούδ.

'Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀλειμματιάρικος. Ὁ μεταπλασμὸς ἐκ τοῦ ούδ. ἀλειμματιάρικο.

Ο ἔχων, περιέχων λίπος. Συνών. ἀλειμματιάρις 1.

ἀλειμματιάρις ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀλειμματάρις Πόντ. (Άμισ. Κερασ. Οἰν.) ἀλειμματιάρι Καππ. (Φάρασ.)

'Ἐκ τοῦ ούσ. ἀλειμμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάρις. Περὶ τῆς καταλ. τοῦ τύπ. ἀλειμματιάρι έρη ίδ. RDawkins Modern Greek in Asia Minor 167.

1) Ὁ ἔχων πολὺ ἀλειμμα, λιπαρός, συνήθως ἐπὶ κρέατος Πόντ. (Άμισ. Κερασ. Οἰν.): Ἀλειμματάριν κρέας Οἰν. Συνών. ἀλειμματιάρικος. 2) Εύτραφής, παχύσαρκος Καππ. (Φάρασ.) Πόντ. (Οἰν. κ. ἄ.) : Ἀλειμματάρις ἄνθρωπος Οἰν. Συνών. ἀλειμματιάρι ίδ. 2.

ἀλειμματοκέρι τό, ἀλειμματοκέριν Πόντ. (Κερασ. κ. ἄ.) ἀλειμματοκέρι σύνηθ. ἀλειμματοκέρι Θράκ. (Σαρεκκλ. κ. ἄ.) Πόντ (Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἀλειμματοκέρι Πόντ. (Οφ.) ἀλμματοκέρι Θράκ. (Άδριανούπ.) Σάμ. κ. ἄ.

'Ἐκ τῶν ούσ. ἀλειμμα καὶ κερί. Παρὰ Λάουνδ. ἀλειμματοκέριον.

Κηρίον κατεσκευασμένον ἐκ στέατος. Συνών. ἀλειμματοκέρια, ἀμυλοκέρι, ξυγγοκέρι. Πβ. καὶ μελισσοκέρι.

*ἀλειμματοκέρόποντλο τό, ἀλειμματοκέρόποντ Πόντ. (Σάντ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Υποκορ. τοῦ ούσ. ἀλειμματοκέρι.

Μικρὸν στεάτινον κηρίον.

*ἀλειμματόποντλο τό, ἀλειμματόποντ Πόντ. (Σάντ.) ἀλειμμόποντ Πόντ. (Σάντ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Υποκορ. τοῦ ούσ. ἀλειμματόποντ. Τὸ ἀλειμματόποντ ἐκ τῆς ὄνομαστ.

Μικρὰ ποσότης λίπους ἔνθ' ἀν. : Σύρων ἔναντι ξάι ἀλειμμόποντ 'ς σὰ λάχαρα (βάλλω δλίγον κτλ.) Χαλδ.

ἀλειμματούδι τό, ἀμάρτ. ἀλμματούδ' Σαμοθρ.

Υποκορ. τοῦ ούσ. ἀλειμματόδι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούδι.

Ειδος χόρτου ἔδωδιμου, τοῦ δοίου τὰ φύλλα ἔχουν λευκὰς κηλίδας καὶ ἀκάνθας. Συνών. ἀνάλατος.

ἀλειμμάτωμαν τό, Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλειμμάτωμα.

“Αρτυσις φαγητοῦ διὰ λίπους ἐνθ’ ἀν. : Τῇ φασὶ τὸ ἀλειμμάτωμαν.

ἀλειμματώνω Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) ἀλειμματώνων Θράκ. (Μάδυτ.) ἀλειμμάτων Ἀπούλ. (Καλημ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλειμμάτων. Τὸ ἀλειμμάτων ἐκ τῆς δομαστ. τοῦ ἑνικοῦ.

1) Ἀρτύω φαγητὸν διὰ λίπους Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.)

2) Ἀλείφω ἡ κηλιδώνω τι διὰ λίπους Πόντ. (Τραπ. κ. ἀ.)

γ) Ἀλείφω Ἀπούλ. (Καλημ.): Τὸν ἀλειμμάτωνει μα.

2) Παχύνω, καθίσταμαι εὐτραφής, συνήθως ἐπὶ ζωῶν Θράκ. (Μάδυτ.): “Ἄς τοὺ σφάξουμι τὸν πρόβατον μας, γιατὶ ποὺλι ἀλμάτονσι.

ἀλειμμοφωτιά ἡ, ἀμάρτ. ἀλειμμοφοντιά Θράκ. ἀλμοφοντιά Θράκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀλειμμάτων καὶ φωτιά. Τὸ α’ συνθετ. ἐκ τῆς ὄνομαστ. τοῦ ἑνικοῦ.

‘Αλειμμάτοκέρι, δὲ ίδ.

ἀλειδ τό, Σῦρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλειά.

‘Αλιεία: Πάμε ‘ς τ’ ἀλειδ. Συνών. ἀλειά 1.

ἀλείπαστος ἐπίθ. Πελοπν. (Καρδαμ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *λειπαστὸς <λειπάζω.

‘Ο μὴ δυνάμενος νά λείψῃ, ἀνατόφευκτος.

ἀλειτούργητος ἐπίθ. κοιν. ἀλειτούργητος Λυκ.

(Λιβύσσ.) ἀλουτούργητος Ιων. (Κρήν.) Μεγίστ. Σύμ.

ἀλουτούργητος Κύπρ. Ρόδ. ἀλειτούργητος Κάλυμν.

ἀλειτούργητος Κρήτ. Πελοπν. (Λάστ.) κ. ἀ. ἀλειτρούργητος Ηπ.

Ιος Κάσ. Κρήτ. Νάξ. (Απύρανθ.) Πελοπν. (Μεσσ.) κ. ἀ.

ἀλουτρούργητος Κέρκ. (Αργυρᾶδ.) Νίσυρ. ἀλειτούργ’γονς

Στερελλ. (Αίτωλ.) κ. ἀ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀλειτούργητος = ἀπηλλαγμένος λειτουργιῶν, ἥτοι βαρειῶν τινῶν δημοσίων εἰσφορῶν. Αἱ σημεριναὶ σημ. ἀπὸ τῆς χριστιανικῆς λατρείας.

1) Παθ. ὁ μὴ λειτουργούμενος, ὁ ἄνευ λειτουργίας μένων, ἐπὶ ναοῦ, εἰς τὸν δόποιον δὲν τελεῖται λειτουργία κοιν.: Ἐκκλησιὰ ἀλειτούργητη πολλαχ. Ἐμ’ κι ἀλειτούργ’γ’ ἡ ἐκκλησιὰ μας τὴν Κυριακὴν Αίτωλ. Ὁλόδροσες πρασινάδες καὶ χλωρασμὲς κρύβουν ‘ς τὰ χλοερὰ βάθη τους τὸ ἐκκλησιδάκι τὸ ἀλειτούργητο ΚΠασαγιάνν. Μοσκ. 116 || “Ἀσμ.

Ἐμίσσεψες καὶ μ’ ἀφησες σὰν βιόλα μαραμμένη, σὰν ἐκκλησιὰ ἀλειτούργητη, σὰν χώρα γκρεμισμένη

Πελοπν. (Αργολ.)

Σηκώνεται το’ ἐ λυερὴ σὰν παραλοϊσμένη, σὰν ἐκκλησιὰ ἀλειτούργητη, σὰν κάστρο κουρσεμένο Μεγίστ.

“Οπον μ’ ἐφίλειε το’ ἥλεε ποτὲ δὲ μ’ ἀπαρνειέται τοιαὶ τώρα μ’ ἀπαρνήθητος σὰν καλαμεὰ ‘ς τὸν κάμπο, σὰν ἐκκλησιὰ ἀλειτρούργητη, σὰ χώρα κρονοσεμένη

Ιος

“Ερημον, ἀλουτούργητον τῷ ἀπὸ πολλοῦ κλεισμένον, μέσα ‘ς τ’ ἀγκάθικα τὰ πυκνὰ φραμένον τῷ χωσμένον

(ἐνν. τὸ ἐκκλησιδάκι) Κύπρ. β) Ὁ μὴ καθιερωθείς, ὁ μὴ ἀγιασθείς διὰ λειτουργίας πολλαχ. : Ἀλειτούργ’γ’ εἰκόνα Αίτωλ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Νομοκάν. 1,87 (ἔκδ. JCotelerius) «εἴ τις ιερεὺς οὐ λειτουργήσει, ἀλλὰ φάγη τὰς προσφορὰς ἀλειτουργήτους, ἐπιτίμιον ἔχει χρόνον ἔνα μετανοίας». γ) Τὸ θηλ. ἀλειτούργητη Θράκ. (Σηλυβρ. Τσανδ.) καὶ οὐδ. ἀλειτούργητο Ηπ. (Δρόβιαν.) Θράκ. (Τσανδ.) οὖσ., ἀραβόσιτος, ὅστις δὲν δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ εἰς τὴν παρασκευὴν ἄρτου τῆς λειτουργίας, διότι οὗτος πρέπει νὰ είναι καθαρὸς ἐκ σίτου (τὸ θηλ. κατ’ ἔλλειψιν τοῦ οὐσ. προσφορὰ ἐσήμαινε κατ’ ἀρχὰς τὴν προσφοράν, ἡ ὅποια δὲν παρεσκευάζετο ἐκ σίτου καθαροῦ καὶ ἐπομένως δὲν ἡδύνατο νὰ χρησιμοποιηθῇ εἰς τὴν τέλεσιν λειτουργίας, βραδύτερον δὲ κατήντησε νὰ σημαίνῃ τὸν ἀραβόσιτον, ὅστις είναι ὁ κατ’ ἔξοχὴν ἀκατάλληλος εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον, τὸ δὲ οὐδ. διοίως κατ’ ἔλλειψιν τοῦ οὐσ. ἀλεύρι, διοῖον ἐνν. τὸ ἔξ ἀραβοσίτου): “Ἐχει μέσα καὶ ἀλειτούργητη τὸ ἀλεύρι Σηλυβρ. δ) Ὁ μὴ μεταβαίνων εἰς τὸν ναὸν πρὸς ἀκρόασιν τῆς θείας λειτουργίας καὶ γενικῶς ὁ ἔξ ἀδιαφορίας παραμελῶν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων Ιων. (Κρήν.) Κάλυμν. Μεγίστ. Νίσυρ. Πελοπν. (Αρκαδ. Λακων. Λάστ. Μεσσ. κ. ἀ.) Στερελλ. (Αίτωλ.) κ. ἀ.: Χριστιανὸς ἀλουτρούργητος Νίσυρ. ε) Ὁ μηδὲν ιερὸν καὶ ὅσιον ἔχων, ὁ σκληρός, ἀσπλαχνός, φιλάργυρος καὶ γενικῶς ὁ ἀλιτήριος, ὁ μεστὸς πάσης κακίας Αθῆν. Ἀνδρ. Ηπ. Θεσσ. Κάσ. Κρήτ. Μεγίστ. Πελοπν. (Αρκαδ. Γορτυν. Λακων. Λάστ. Συκεὰ Κορινθ. κ. ἀ.) Στερελλ. (Αίτωλ.) κ. ἀ.: Βρέ τὸν ἀλειτούργητο - τὴν ἀλειτούργητη! (ἔκφρασις ἀποστροφῆς καὶ ἀπεχθείας) Αθῆν. Πελοπν. κ. ἀ. Τί ἀλειτούργ’γονς κόσμους είνι μὴ φοντᾶς! Αίτωλ. Σοῦ ’ν’ ἔνας ἀλειτούργ’γονς, ὅτ’ νὰ χαλέψ’ς, ποντὲ δέ σ’ διῆ’ τίτοντα αὐτόθ. Τί πιρ’μέν’ς ἀτ’ ἀλειτούργ’γον ἄνθρουπον! αὐτόθ. || “Ἀσμ.

Γὰ ἐς τὴν ἀλειτρούργητη, λόγια ποῦ μοῦ τὰ λέει!

ἄμε, καλή, κι ὡς μ’ ἥκαιψες, πάντα καμένη νά σαι!

(’ές=δές, ίδε) Κάσ. Πβ. ἀμετάλαβος. ζ) Μεταφ. ὁ βόρειος ἄνεμος (ώνομάσθη οὕτω διὰ τὴν σφοδρότητά του καὶ τὸ δριμὺ ψῦχος) Μακεδ. (Θεσσαλον.)

2) Ἐνεργ. ὁ μὴ ἐκτελέσας τὴν θείαν λειτουργίαν, ἐπὶ ιερέως Λυκ.

(Λιβύσσ.) Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ. ἀ. : “Ο παππᾶς ἔφυγε ἀλειτούργητος Ερμούπ. || Παροιμ. Παρὰ παππᾶς σκουτουμένους κάλλια παππᾶς ἀλειτούργητος (προτιμότερον νὰ μὴ λειτουργήσῃ ὁ ιερεὺς παρὰ νὰ φονευθῇ, ἥτοι δύο κακῶν προκειμένων τὸ μὴ χειρὸν βέλτιστον. Εἰς τὴν παροιμ. πάντως ὑπόκειται διήγησίς τις) Λιβύσσ.

ἀλείφης ἐπίθ. Ιόνιοι Νῆσ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλείφω.

“Ο ἔχων τὴν ιδιότητα νὰ ἀλείφεται: Παροιμ. Ἀλείφης ἐν ἀβγὸ ἔφαγε κι ἀλείφτηκε ὡς τὸν κόλο (ἐπὶ τὸν φύσει ἀδεξίου καὶ ωπαροῦ, ὅστις δὲν δύναται νὰ διατηρήσῃ ἔαυτὸν καθαρόν, καταρρυπαίνεται δὲ καὶ ἀν ἐν φόνι λάβῃ εἰς χεῖρας, ἥ ἐπὶ τοῦ ἀναστατοῦντος τὰ πάντα πρὸς ἐκτέλεσιν ἀσημάντου ἔργου. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,446).

ἀλειφτήρι τό, ἀλειφτήριον Πόντ. (Οἰν.) ἀλειφτήριον Πόντ. (Οἰν.) —Λεξ. Βλαστ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλείφω. Πβ. καὶ ἀρχ. οὐσ. ἀλειπτήριον.

Τεμάχιον ἐριούχου ὑφάσματος, διὰ τοῦ διοίου σαπωνίζουν τὸ σῶμα οἱ λουόμενοι Πόντ. (Οἰν.) Πβ. σαπονιστήρι.

